

БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А
☎ +359 (0) 2 915 98 20, 📠 +359 (0) 2 954 95 93, www.babh.government.bg

Анализ на данните, получени от системата за известяване за храни и фуражи (RASFF) за месец ноември 2014 г.

Система за бързо предупреждение за храни и фуражи (Приложение 1).

Общият брой нотификации за месец ноември 2014 г. е **272**. Сигналите в категория храни са най – много – **238**, за фуражите – **23**, а за материалите в контакт с храни – **11** (фиг.1).

Фиг. 1 Анализ на нотификациите по отношение на разпределението по групи: храни, фуражи и материали в контакт с храни.

Предупредителни нотификации – 68 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Риба и рибни продукти – 12 нотификации: *Listeria monocytogenes* в пушена съомга от Полша (3); бензо(а)пирен и полициклични ароматни въглеводороди в консервирана цаца в олио от Латвия (2); живак в опушена риба тон от Италия, в замразена риба тон от Португалия и във филета от акула от Испания; хистамин в замразени рибни филета от Китай и в консервирана скумрия с доматиен сос от България; кадмий в консервирани сардини от Тайланд; **неправилно етикетирание (недекларирано наличие на алергени - яйца, соев протеин и глютен върху етикета)** на микс от морски дарове от Китай.

Зърнени и тестени изделия – 6 нотификации: **недеклариран глютен** в царевично брашно от Полша; **следи от фъстъци** в царевичен снакс от Румъния; **фумонизини** в царевича от Унгария; **високо ниво на алуминий** в оризов нудълс от

Тайланд; променени органолептични характеристики (възможно наличие на разтворители) във вафли от Белгия; недеклаирана млечна съставка (суроватка на прах) в солени крекери от Германия.

Плодове и зеленчуци – 6 нотификации: етефон в чери домати от Испания; недеклаиран сулфит в сушени кайсии от Турция; диметоат в бяла ряпа от Белгия; бактериална контаминация и повредена опаковка (деформиран капак) на консервиран бял боб от Испания; кадмий и олово в моркови от Полша; шигатоксин продуцираща *Escherichia coli* във фурми от Иран.

Билки и подправки – 6 нотификации: хлорпирифос и пропиконазол и наличие на неразрешената субстанция хексаконазол в пресен кориандър от Камбоджа; хлорпирифос и пропиконазол и наличие на неразрешените субстанции хексаконазол и фенобукарб в пресен кориандър от Камбоджа; хлорпирифос, профенофос, диазинон и фипронил и наличие на неразрешената субстанция хексаконазол в мексикански кориандър от Камбоджа; хлорпирифос, пиридабен и пропиконазол и неразрешените субстанции хексаконазол и фенобукарб в магданоз от Камбоджа; хлорпирифос, диазинон, ципроконазол и фипронил в кориандър също от Камбоджа; наличие на неразрешен оцветител Судан 4 в жълто кърби от Германия.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 6 нотификации: шигатоксин продуцираща *Escherichia coli* в замразено месо от кенгуру от Австралия; *Salmonella enteritidis* в телешко месо без кост от Холандия; недеклаиран глутен в замразени пилешки кебапи и чоризо от Обединеното кралство; *Listeria monocytogenes* в охладено месно плато от Швейцария; кадмий в конско месо от Румъния; повредена опаковка на консервирано свинско задушено от Белгия.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 4 нотификации: норовируси в миди от Ирландия и от Испания; хранително натравяне със съмнение, че е причинено от миди от Франция; високи нива на *Escherichia coli* в живи миди от Италия.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 4 нотификации: *Salmonella enteritidis* в пилешки бутчета от Белгия и в цяло пиле също от Белгия; повредена опаковка на консервирани патешки бутчета от България; *Salmonella enterica* в замразена пилешка месна заготовка от Чехия.

Сладкарски изделия – 3 нотификации: риск от нараняване на устната кухина при консумацията на сладкиш от Китай; недеклаирана млечна съставка в шоколадови мъфини от Финландия; афлатоксин В1 в обвити с шоколад ядки от Германия.

Мляко и млечни продукти – 3 нотификации: *Salmonella spp.* в сирене от сурово краве мляко от Франция; шигатоксин продуцираща *Escherichia coli* в козе сирене от сурово мляко от Франция; ентеропатогенна *Escherichia coli* в сирене от сурово мляко също от Франция.

Ядки, продукти от ядки и семена – 3 нотификации: *Salmonella Munchen* в семена от пъпеш от Нигерия; стъклени фрагменти в кокосов крем от Франция; афлатоксин В1 в лешници от Грузия.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 2 нотификации: недеклаирана соя и неправилно етикетирание (обозначен е като слънчогледов лецитин) при лецитинов гранулат от Дания; атропин в овесена каша – бебешка храна от Швейцария.

Материали в контакт с храни – 2 нотификации: високо ниво на алуминий в керамични чаши от Испания; миграция на първични ароматни амини от кухненска шпатула от Китай.

Безалкохолни напитки – 2 нотификации: хранително отравяне със съмнение, че е предизвикано от ягодова напитка от Чехия; тетрахлоретен и трихлоретен в бутилирана вода от Ирландия.

Готови ястия и закуски – 2 нотификации: недеклаиран глутен и целина в пайове от Обединеното кралство; високо ниво на глутен в свободни от глутен царевични пръчици от Полша.

Главноги и продукти от тях – 1 нотификация: кадмий в замразена сепия от Испания.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 1 нотификация: бензо(а)пирен и полициклични ароматни въглеводороди в какао на прах от Испания.

Комбинирани фуражи – 1 нотификация: наличие на забранената субстанция DDT в пълноценен фураж за пъстърва от Холандия.

Мазнини и масла – 1 нотификация: неразрешен оцветител Судан 4 в палмово масло от Гана.

Други хранителни продукти/смесени – 1 нотификация: недеклаирана млечна съставка и лактоза в снакс с вкус на сирене от Белгия.

Храни за домашни любимци – 1 нотификация: *Salmonella Bredeney*, *Salmonella Derby*, *Salmonella infantis* и *Salmonella Senftenberg* в кучешки играчки за дъвчене от Полша.

Супи, сосове и подправки – 1 нотификация: метални парчета в сос за хамбургери от Дания.

През месец ноември 2014 г. при предупредителните нотификации най-често нотифицираната страна е Полша със 7 нотификации, следвана от Франция, Испания и Белгия с по 6 нотификации.

Нотификации за недопуснат внос – 123 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – 38 нотификации: афлатоксин В1 в сушени смокини от Турция (11); фурми от Тунис, опаразитени с насекоми (2); високи нива на сулфит в сушени кайсии от Турция (2); хлофентазин в охладени чушки от Турция (2); *Salmonella* в листа бетел от Индия (2) и в сусам от Индия; охратоксин А в сушени стафиди от Узбекистан и в сушени смокини от Турция; малатион в чушки от Турция и в бял боб от Египет; дикофол и карбарил в чили от Тайланд; карбарил и наличие на неразрешената субстанция изопрокарб в кориандър от Тайланд; ацетамиприд в нар от Турция; наличие на неразрешената субстанция дихлорофос в сушен боб от Нигерия; опит за нелегален внос на листа бетел от Тайланд; хлорпирифос в черни маслини от Египет; *Salmonella Jerusalem* в листа бетел от Тайланд; чушки чили от Китай заразени с плесени; тиофанат-метил в чушки от Турция; фенпропатрин в маслини от Египет; метомил и наличие на неразрешената субстанция карбофуран в чушки чили от Доминиканската република; изтекъл здравен сертификат на сушени смокини от Мароко; карбендазим в драконов плод от Виетнам.

Ядки, продукти от ядки и семена – 18 нотификации: неправилен здравен сертификат на фъстъци от Египет (3); *Salmonella spp.* в сусам от Индия (3) афлатоксин В1 във фъстъци от Египет (3), Китай (2), Турция; сусам от Индия (2), в шам фъстък от САЩ, Турция и Иран и в бадеми от Австралия; мъртви насекоми и екскременти от насекоми в сусам от Индия.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 11 нотификации: *Salmonella spp.* в замразено птиче месо от Бразилия (7); променени органолептични характеристики на птиче месо от Холандия; размразяване на замразено пилешко месо също от Холандия.

Риба и рибни продукти – 9 нотификации: наличие на забранената субстанция нитрофуран в замразена риба от Виетнам (4); неподходящи органолептични характеристики на замразена риба от Холандия (4); наличие на неразрешен сулфонамид в замразена тилапия (*Oreochromis spp.*) от Китай.

Билки и подправки – 6 нотификации: афлатоксин В1 в индийско орехче от Индонезия (2) и в пипер от Индия и Мароко; *Salmonella spp.* в семена от копър от Египет и в листа от салвия от Албания.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 6 нотификации: неподходящи органолептични характеристики на телешко месо от Холандия (2); размразяване на замразено телешко месо от Холандия (2) и на замразени пилешки гърди с добавена вода от Бразилия; олово в замразени зайци от Аржентина.

Зърнени и тестени изделия – 5 нотификации: карбендазим в ориз от Индия (2); профенофос в ориз от Пакистан; *Salmonella spp.* в сусамено семе от Индия и неподходящи органолептични характеристики на ориз от Тайланд.

Фуражни суровини – 5 нотификации: *Salmonella spp.* в преработен животински протеин от о-в Мавриций и в рибно брашно от Мавритания (2); афлатоксин В1 във фъстъци от Гамбия; живак в преработен животински протеин от о-в Мавриций.

Материали в контакт с храни – 5 нотификации: миграция на хром от стоманени рендета от Китай и от стоманени ножове също от Китай; високо ниво на обща миграция от капачки на бутилки от Китай и от полиамидни обвивки на колбаси от Русия; високо ниво на хром в стоманени кухненски прибори от Китай.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 4 нотификации: наличие на неразрешените нови хранителни съставки *Hemidesmus indicus*, *Hydrastis canadensis*, *Ulmus pumila* и наличие на неразрешената субстанция хромов никотинат в хранителна добавка от САЩ; наличие на неразрешената нова хранителна съставка *Eurycoma longifolia* в хранителна добавка от САЩ; наличие на неразрешената субстанция силденафил в хранителна добавка от Китай; наличие на забранената субстанция хлорамфеникол в ензим на прах от Индия.

Ракообразни и продукти от тях – 3 нотификации: влошен температурен контрол на замразени скариди от Еквадор; наличие на неразрешения препарат доксициклин в скариди от Виетнам; високи нива на окситетрациклин над допустимите стойности в замразено суши от скариди от Виетнам.

Главоноги и продукти от тях – 2 нотификации: влошен температурен контрол на замразен октопод от Перу и от Мавритания.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 2 нотификации: ацетамиприд в зелен чай от Китай; процимидон, профенофос и карбендазим в цъфтящ зелен чай също от Китай.

Мляко и млечни продукти – 2 нотификации: неподходящи органолептични характеристики на сирене от Холандия и на охладено мляко също от Холандия.

Други хранителни продукти/смесени – 2 нотификации: липсваща декларация за внос на тофу и соево мляко от Япония; наличие на неразрешената нова храна черен оман (*Symphytum officinalis*) от Бразилия.

Храни за домашни любимци – 2 нотификации: високи нива на *Enterobacteriaceae* в кучешки играчки за дъвчене от Тайланд; афлатоксин В1 във фъстъци за храна на птици от Гамбия.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 1 нотификация: норовирус в замразени миди от Виетнам.

Хранителни добавки и ароматизанти – 1 нотификация: наличие на забранената субстанция хлорамфеникол в ензим от Индия.

Безалкохолни напитки – 1 нотификация: неоторизирана фирма за чаени напитки съдържащи мляко от Китай.

През месец ноември 2014 г. при нотификациите за недопуснат внос най-често нотифицираната страна е Турция с 21 нотификации, следвана от Индия и Холандия с по 14 нотификации.

Нотификации за насочване на вниманието – 48 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Риба и рибни продукти – 10 нотификации: хистамин в риба тон от Испания (2) и Индонезия и в замразени сардини от Тунис; **кадмий и живак** във вакумирана и опушена риба от Италия; **олово и живак** в охладена риба от Гърция; **неразрешена употреба на E452 – полифосфати** в охладена риба морски език (*Solea vulgaris*) от Франция; **живак** в охладена риба меч от Чили; *Listeria monocytogenes* в пушена съомга от Полша; **неразрешена употреба на оцветител E 110 – Сънсет жълто FCF** в паста от раци от Тайланд.

Плодове и зеленчуци – 8 нотификации: хлорпирифос в китайско зеле от Полша и в пресени дюли от Турция; **високо ниво на сулфит** в сушени кайсии от Узбекистан; **остатъци от препарат за растителна защита (2,4 дихлорофеноксиоцетна киселина)** в леща от САЩ; **риск от химична контаминация (алуминиев фосфид)** в кафяв боб от Нигерия; **етефон** в домати от Полша; **неразрешена употреба на E 315 – ериторбатна киселина** в мариновани зеленчуци от Китай и **бензалкониев хлорид** в зелен аспарагус от Перу.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 7 нотификации: *Campylobacter jejuni* в пилешко месо от Холандия, Франция и Полша; *Campylobacter coli* и *Campylobacter jejuni* в цяло охладено пиле от Франция; **неразрешено пускане на пазара** на нарязани колбаси от птиче месо от Китай; *Salmonella typhimurium* в пуешко месо от Италия; *Salmonella enteritidis* в пилешко филе от Дания.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 6 нотификации: **високи нива на *Escherichia coli*** в миди от Холандия (2) и във Франция; *Salmonella spp.* в миди от Испания (2); **норовируси** в миди от Франция.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 4 нотификации: **шигатоскин продуцираща *Escherichia coli*** в стекове месо от кенгуру от Австралия и в замразено месо от зебра от Южна Африка; **недекларирана горчица** в телешки колбаси от Полша; *Salmonella spp.* в осолен свински език от Германия.

Ракообразни и продукти от тях – 3 нотификации: **кадмий** в охладен рак от Ирландия и в сушени скариди от Тайланд; **високи нива на окситетрациклин над допустимите стойности** в замразени скариди от Виетнам.

Материали в контакт с храни – 2 нотификации: **миграция на първични ароматни амини от кухненски прибори от Китай** и **миграция на хром и манган и високо ниво на обща миграция** от комплект за печене с незалепващо покритие също от Китай.

Ядки, продукти от ядки и семена – 2 нотификации: **афлатоксин В1** във фъстъци от Китай и от Южна Африка.

Главнооги и продукти от тях – 1 нотификация: **кадмий** в замразена сепия от Тайланд.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 1 нотификация: **живак** в хранителна добавка от Китай.

Фуражни добавки – 1 нотификация: **арсен** в манганов оксид от Индия.

Фуражни суровини – 1 нотификация: *Salmonella spp.* в рибено брашно от о-в Мавриций.

Билки и подправки – 1 нотификация: *Salmonella spp.* в сушен босилек от Египет.

Храни за домашни любимци – 1 нотификация: *Salmonella Mbandaka* в слънчогледово къспе от Германия.

През месец ноември 2014 г. при нотификациите за насочване на вниманието най-често нотифицираната страна е Китай с 6 нотификации, следвана от Франция и Полша с по 5 нотификации.

Нотификации за проследяване – 33 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Фуражни суровини – 7 нотификации: наличие на ДНК от преживни животни в рибно брашно от Испания, в пълноценен фураж за пъстърва от Италия и в свински хемоглобин от Дания; *Salmonella* в месокостно брашно от Обединеното кралство; *Salmonella Cerro* в преработен животински протеин от Испания; *Salmonella Senftenberg*, *Salmonella spp.* и високи нива на *Enterobacteriaceae* в преработен животински протеин от Холандия; метаксалил и тиаметоксам в слънчогледово кюспе също от Холандия.

Риба и рибни продукти – 6 нотификации: *Listeria monocytogenes* в пушена съомга от Полша (3); опаразитяване с *Anisakis* на риба от Китай, Гърция и Испания.

Сладкарски изделия – 3 нотификации: неправилно етикетирание на различни сладкиши от Белгия и от Испания; влошени органолептични характеристики (неприятна миризма) на шоколадови блокчета от България, заразени с плесени.

Странични животински продукти – 2 нотификации: *Salmonella spp.* в преработен животински протеин от Белгия и в брашно от пера (биопроduct, получен от преработка на птичи пера, използва се като фураж за животни и за органично наторяване) също от Белгия.

Зърнени и тестени изделия – 2 нотификации: ориз от Италия, заразен с плесени; неразрешена употреба на оцветител Е 127 – еритрозин в тапиока (тапиоката е хранителен продукт, който се получава от корените на растението маниока (*Manihot esculenta*) от Виетнам.

Материали в контакт с храни – 2 нотификации: метални фрагменти в ръчна кафемелачка от Китай; пластмасови частици в мелачка за ядки също от Китай.

Двучерупчести мекотели – 1 нотификация: норовируси в замразени миди от Испания.

Комбинирани фуражи – 1 нотификация: високо ниво на флуорид в допълващ фураж от Ирландия.

Ракообразни и продукти от тях – 1 нотификация: високо ниво на сулфит в замразени скариди от Испания.

Фуражни премикси – 1 нотификация: неразрешено наличие на тетрациклин и хлортетрациклин в премикс за кокошки носачки от Испания.

Плодове и зеленчуци – 1 нотификация: стъклени фрагменти в замразен спанак от Холандия.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 1 нотификация: шигатоксин продуцираща *Escherichia coli* в замразено еленово месо от Германия.

Мляко и млечни продукти – 1 нотификация: грешен срок на годност на сирене гауда от Полша.

Безалкохолни напитки – 1 нотификация: високо ниво на Е 210 – бензоена киселина в газирана безалкохолна напитка от Холандия.

Други хранителни продукти/смесени – 1 нотификация: наличие на неразрешената нова хранителна съставка *Stevia rebaudiana* в билкови бонбони от Обединеното кралство.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 1 нотификация: *Salmonella Hadar* в замразено пиле от Франция.

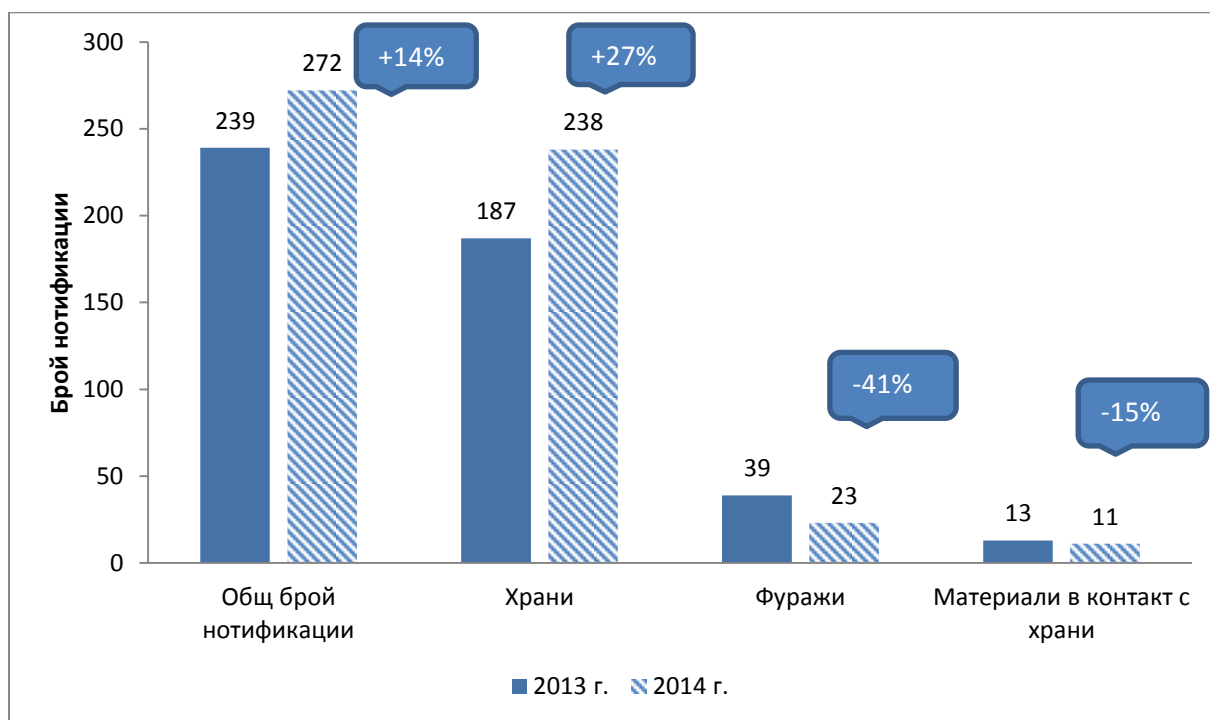
Супи, сосове и подправки – 1 нотификация: неразрешена употреба на оцветител Родамин В в кърри от Белгия.

През месец ноември 2014 г. при нотификациите за проследяване най-често нотифицираната страна е Испания със 7 нотификации, следвана от Белгия, Холандия и Полша с по 4 нотификации.

Анализ на тенденциите:

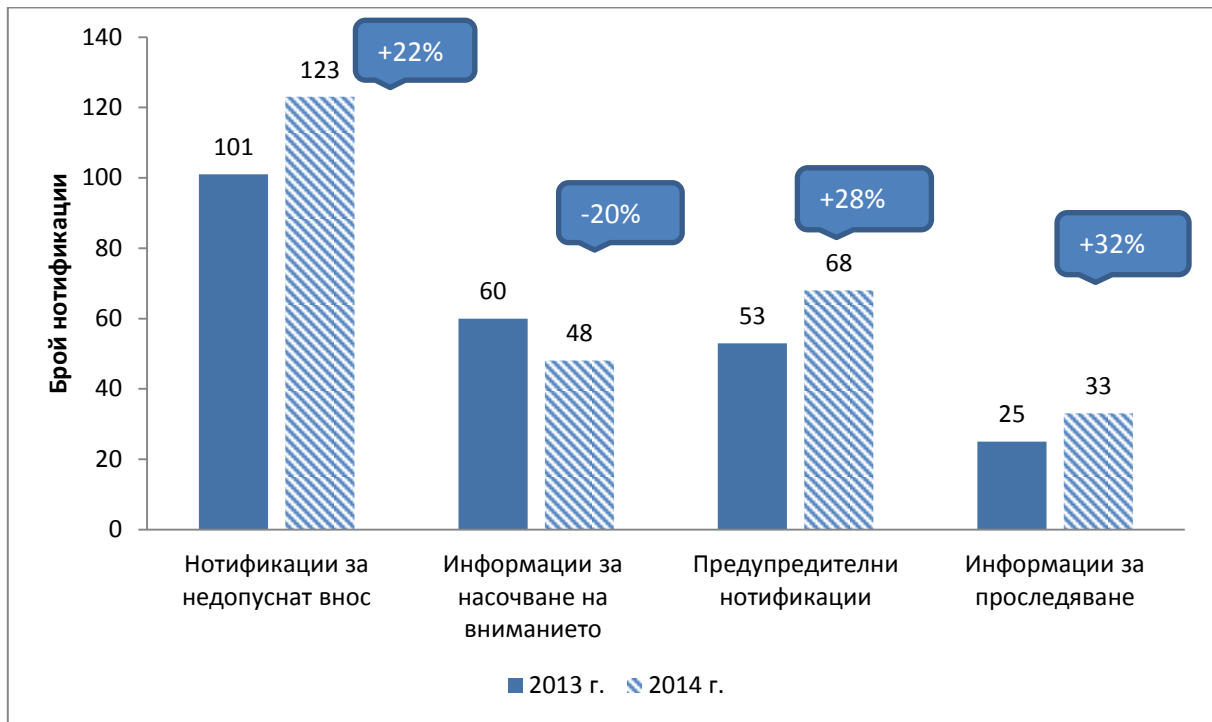
Направена е съпоставка на броя нотификации спрямо същия период през 2013 г. – общо и по групи за м. ноември 2013 г. и м. ноември 2014 г.

На фиг. 2 са представени общия брой нотификации и брой нотификации по групи продукти – храни, фуражи, материали в контакт с храни. Запазва се тенденцията най-големият брой нотификации да бъде в групата на храните. При общия брой нотификации се наблюдава повишение от 14%. При храните също има повишение от 27%. Докато при информацията за насочване на вниманието и информацията за проследяване наблюдаваме спад съответно с 41% и 15%.

Фиг. 2. Разпределение на общия брой нотификации и броя нотификации за храни, фуражи и материали в контакт с храни за м. ноември 2013 г. и м. ноември 2014 г.

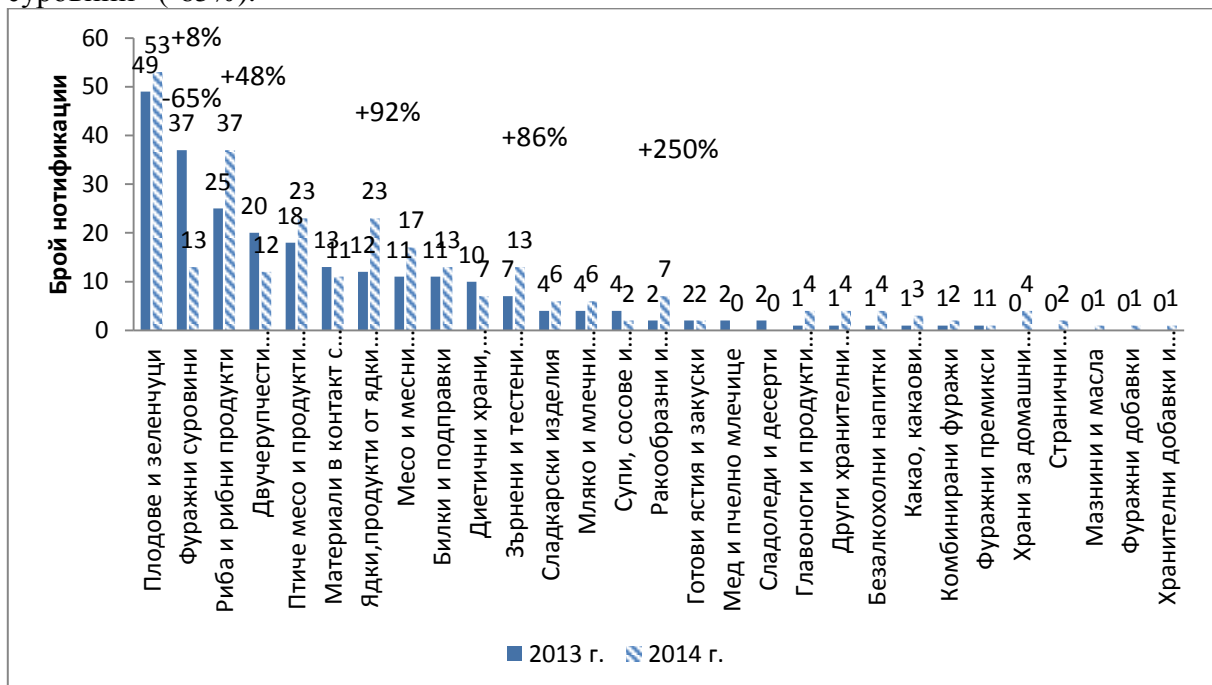
На фиг. 3 нотификациите са представени по вид. Най-голям брой и в двата разглеждани периода са нотификациите за недопуснат внос. При тях се наблюдава повишение с 22%. При информацията за насочване на вниманието се наблюдава спад с 20%. При предупредителните нотификации и информацията за проследяване се наблюдава също повишение съответно с 28% и 32%.

Фиг. 3. Разпределение на броя нотификации по вид

На фиг. 4 са представени данни за сравнение по категории хранителни продукти.

Наблюдава се повишение в следните категории продукти: „Плодове и зеленчуци“ (+8%); „Риба и рибни продукти“ (+48%); „Ядки, продукти от ядки и семена“ (+92%); „Зърнени и тестени изделия“ (+86%) и при „Ракообразни и продукти от тях“ (+250%). Понижение се наблюдава единствено в категория „Фуражни суровини“ (-65%).

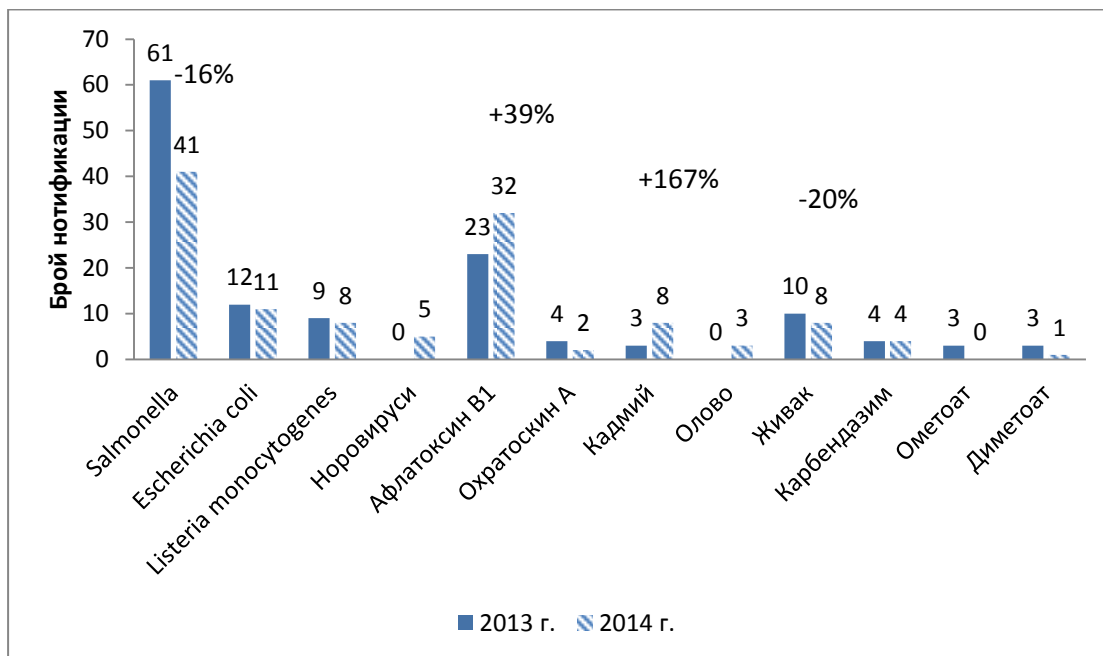

Фиг. 4 Разпределение на броя нотификации по категории хранителни продукти

От обобщените данни за месеците ноември 2013 г. и ноември 2014 г. може да се направи извод, че се наблюдава тенденция на повишаване на броя нотификации за 2014 г. в редица продукти като: плодове и зеленчуци, риба и

рибни продукти, ядки, продукти от ядки и семена, зърнени и тестени изделия и ракообразни и продукти от тях.

Фигура 5 показва сравнителни данни за някои основни причини за нотифициране. При патогенните микроорганизми се наблюдава спад при *Salmonella* с 16%. При афлатоксин В1 се наблюдава повишение с 39%. При тежките метали се наблюдава следното: при кадмия има повишение с 167%, докато при живака има спад с 20%.

Фиг. 5 Разпределение на броя нотификации по причини

От обобщените данни за месеците ноември 2013 г. и ноември 2014 г. може да се направи извод, че има тенденция на спад при патогенните микроорганизми, при микотоксините има леко повишение, докато при тежките метали има повишение с изключение на живака. При пестицидите се запазват ниски нива.

Приложение 1

1. Система за бързо предупреждение за храни и фуражи:

Регламент (ЕО) No 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните. В случай, че член на мрежата разполага с информация, свързана със съществуването на сериозен пряк или косвен риск за човешкото здраве, произтичащ от храни или фуражи, тази информация незабавно се съобщава по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF). Информацията незабавно се предава на членовете в мрежата.

2. Правно основание:

Регламент (ЕС) No 16/2011 на Комисията от 10 януари 2011 година за установяване на мерки за прилагане за системата за бързо предупреждение за храни и фуражи.

3. Видове нотификации:

3.1. Предупредителни нотификации – съобщение за сериозен риск, който изисква незабавни действия или рисковият продукт вече е на пазара.

3.2. Нотификация за недопускан внос – касае пратки с храни, фуражи или суровини на които е отказано влизането в Общността поради риск за човешкото здраве, за здравето на животните или за околната среда.

3.3. Нотификации за проследяване – не изискват бърза реакция.

3.4. Нотификации за насочване на вниманието – предоставят интересна за контролните органи информация.

Горепосочената информация ще бъде публикувана на електронната страница на Българска агенция по безопасност на храните (<http://www.babh.government.bg/bg/actualno-risk-evaluation.html>) и Националния фокален център на EFSA (http://focalpointbg.com/index.php?option=com_content&view=article&id=59&Itemid=78&lang=bg) към Центъра за оценка на риска.

Изготвил:

Д-р Бранимир Канакидис – младши експерт в Дирекция „НСМОРПР“
14.01.2015 г.